

Murányi Lajos

In memoriam Bánhegyi Zsolt (1949–2021)

Bánhegyi Zsolt 1949. március 3-án született Budapesten egy ötgyermekes család legfiatalabb tagjaként. A középiskolát a pesti piarista gimnáziumban végezte. Néhány rövidebb, pár hónapos munkaviszony után 1969 januárjában került a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárába, annak folyóiratosztályára. Munka mellett végezte el az Eötvös Loránd Tudományegyetem angol nyelv- és irodalom szakát, 1976-ban kapott diplomát. (Másoddiplomáját könyvtár-informatika szakon szintén az ELTE-n szerezte.) 1977 augusztusában házasságot kötött Jeney Anikóval, két gyermekük született: Anna és Gergely.

Közel húsz évig dolgozott olvasószolgálatos könyvtárosként az MTA Székházban a kis folyóirat-olvasóban, és nap mint nap találkozott a tudós társadalom tagjaival. Mindeközben a könyvtárosi munkával párhuzamosan 1980 és 1990 között az *Analecta Linguistica* című nyelvtudományi referálólappal szerkesztőjeként is tevé-

kenykedett, melynek 1990-től főszerkesztője lett. Bánhegyi emellett ekkor már folyóiratokba írt, fordított, valamint tolmácsolt az MTA Könyvtárba érkező külföldi vendégeknek, előadóknak, például a finn *Esko Häkkinen*-nek, az amerikai *Sarah Fine*-nek és *Christine Borgmann*-nak, és a Loughborough-i Egyetemi Könyvtár igazgatójának is.

1989-ben ösztöndíjasként jutott ki az Egyesült Államokba – amerikanisztikai-könyvtártudományi programmal –, először a Pittsburgh-i Egyetemre (SLIS), majd a Texas Women's Universityre (Denton), végül a kaliforniai Stanfordra és az UCLA-re. Bánhegyi az Amerikai Könyvtárak Szövetsége (ALA) hivatalos oldalán olvasható *Voice of Exchange* című írásában foglalta össze amerikai élményeit.

1992-ben kineveztek az MTA Könyvtár Számítóközpontjának élére. Az ALEPH integrált könyvtári rendszer implementálásában is részt vett; viszonylag sokat kellett utaznia a rendszer folyamatos fejlesztése miatt, így járt többek közt Eilatban, Szalonikiben és Cipruson. (2004-ben a Bolgár Akadémia Könyvtárában szófiainak kollégákkal cserélt tapasztalatot – ők akkoriban kezdték használni az ALEPH-et.)

1997-től a *Collegium Budapest*-nek külső munkatársa, tudományos tanácsadója lett, de részt vett elnökként a *Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület* felügyelőbizottságában, és többször kérték fel előadásokra is. A *Magyar Könyvtárosok Egyesületének* munkájába is bekapcsolódott.

1999-ben Fulbright ösztöndíjjal másodszor jutott el Amerikába és részt vett az UCLA PhD-programjában, valamint több hónapot töltött a New Brunswick-i Amerikai-Magyar Alapítvánnyal – itt szerzett tapasztalatait is gyümölcsöztetni tudta az MTA Könyvtárában.

Nem feledkezhetünk meg a *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás* folyóiratnál végzett munkájáról sem: a tanácsadó testület tagja volt, de több fordítása és cikke is megjelent a lapban. Emellett rendszeresen publikált az *Élet és Tudomány*-ban, a *Könyvtári Figyelő*-ben, a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros*-ban, a *Könyvtári Levelező/lapban* és a *Magyar Tudomány*-ban. Állandó rovata volt a *Budapest Review of Books* című folyóiratban, és a *Central European Journal of Social Sciences and Humanities* című folyóirat magyarországi szerkesztője is volt egy rövid ideig 2006-ban.

Szót kell ejteni *bibliográfusi munkásságától* is. Először 1973-ban volt társszerzője a *Kurrens külföldi periodikus kiadványok jegyzékének*, ezt követték a *British books in Hungary: 1945–1978* (1979) és az *American books in Hungary, 1945–1987* (1980 és 1988) című munkái, majd *A magyarországi szláv nyelvtudomány bibliográfiája 1985-ig* 1990-ben. Emlékezetes közös művünk, *Dr. Rózsa György 1985–2005 közötti írásainak válogatott bibliográfiája* (2006, kézirat), ami csak a könyvtár honlapján volt elérhető egy darabig, azután eltűnt az új honlap megjelenésekor, de nemrégiben ismét megtaláltam az MTA KIK REAL repozitóriumában.

Bánhegyi Zsolt számos nemzetközi könyvtári projektnek is részese, illetve vezetője volt, lásd például az elektronikus adatcsere szabvány (Electronic Data Interchange – EDI) bevezetését, vagy az eBooks on Demand (EOD) című uniós projektet.

2000-ben kezdte meg doktori tanulmányait az ELTE-n, le is tette vizsgáit, azonban értekezését a digitális könyvtárról nem tudta határidőre beadni. 2009-ben Bibliotéka emlékérem kitüntetésben részesült a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában végzett több évtizedes és a magyar könyvtári kultúra fejlődése érdekében kifejtett elméleti és gyakorlati munkájáért. 2011 júniusában az Informatikai Osztály vezetőjeként nyugdíjazták, de továbbra is tevékeny maradt, fordított, azonban a betegséggel való küzdelem sok energiáját emésztette fel. Kedélye mindvégig vidám volt, ha találkoztunk az Országos Széchényi Könyvtárban, mindig volt ideje a baráti beszélgetésre.

2021. január 15-én, életének 72. évében szerettei körében elhunyt. Korán ment el. Akik ismerték, életművét, derűs alakját sokáig szeretnék megőrizni!

Faragó Géza-plakátok a Várkert Bazárban

Mesél az utca címmel ingyenesen megtekinthető szabadtéri kiállítás nyílt Budapesten Faragó Gézának (1877–1928) az Országos Széchényi Könyvtár gyűjteményében őrzött plakátjaiból.

A festőként, karikaturistaként, színházi jelmez- és díszlettervezőként is jelentős művész legismertebb alkotásai a színházi és más kulturális témájú, illetve reklám-célú plakátjai. A századforduló hangulatát idéző, az OSZK gyűjteményében őrzött alkotások közül 25-öt válogattak össze a szervezők.

(A Mesél az utca című szabadtéri tárlat 2021. június 30-ig látogatható a Várkert Bazár Déli panorámateraszán.)